ISSN: 1804-2732

TOM. 4 / 2013

ACTA CARPATHICA OCCIDENTALIS

Příroda Západních Karpat

Muzeum regionu Valašsko, Vsetín
Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně

Accepted: 27. 11. 2013 ISSN: 1804-2732

Příspěvek k rozšíření páteříčka *Rhagonycha carpathica* Ganglbauer, 1896 v České republice

Contribution to distribution of the soldier beetle Rhagonycha carpathica *Ganglbauer, 1896 in the Czech Republic*

Ondřej KONVIČKA

Institute of Entomology, Biology Centre AS CR, Branišovská 31, CZ-370 05 České Budějovice, Czech Republic; e-mail: brouk.vsetin@centrum.cz

Keywords: Coleoptera, Cantharidae, eastern Moravia, faunistics, White Carpathians
Abstract: This paper contributes to present knowledge on distribution of the soldier beetle *Rhagonycha carpathica* Ganglbauer, 1896 in the Czech Republic. The species was hitherto recorded only from two localities from the Czech Republic. Now is recently known from 8 localities from territory of White Carpathians Mts.

Páteříček *Rhagonycha carpathica* Ganglbauer, 1896 je karpatský druh v zahraniční literatuře uváděný pouze ze Slovenska a Ukrajiny (Dahlgren 1968; Kazantsev & Brancucci 2007). Zmínění autoři opomíjejí údaje z České republiky, odkud jej poprvé publikoval již Fleischer (1926) z Vlárského průsmyku. Další nález publikoval Fleischer (1928), avšak z práce jednoznačně nevyplývá, zda se lokalita Vlárský průsmyk vztahuje k tomuto druhu, či nikoliv. Fleischer A. (1927–1930) následně publikoval i nález z lokality „Černá Javořina". Tuto lokalizaci se nepodařilo dohledat a nelze tak jednoznačně určit místo nálezu a ani, ke kterému státu se údaj vztahuje. Z České republiky z lokality Velká Javořina nález později uvedl Švihla (1998). O výskytu v Bílých Karpatech se zmiňují i Konvička & Vávra (2008). Žádné další publikované údaje z České republiky se mi nepodařilo dohledat. Ze Slovenska a Podkarpatské Rusi (dnešní součást Ukrajiny) uvedl několik nálezů Roubal (1936). Později byl druh ze Slovenska uveden Švihlou (1993) pod nesprávným jménem jako *Rhagonycha morio* Kiesenwetter, 1851. Bionomie druhu *R. carpathica* je dosud neznámá. V Červeném seznamu bezobratlých České republiky jej Švihla (2005) zařadil do kategorie ohrožený. Recentně byl tento páteříček v rámci České republiky zaznamenán na osmi lokalitách, jejichž přehled uvádím.

Použité zkratky: NMP = Národní muzeum Praha (Entomologické oddělení, Praha-Kunratice), NPR = národní přírodní rezervace, PP = přírodní památka

MATERIÁL

Rhagonycha carpathica Ganglbauer, 1896

Moravia or., Bílé Karpaty Mts.

Brumov-Bylnice, Bylničky, 49°4'27''N, 18°3'18''E (6974a), 455 m n. m., 21.V.2012, 2 spec., J. Stanovský lgt. et coll., 3 spec. L. Koloničný lgt. et coll., all L. Koloničný det.; 29.V.2013, 6 spec., P. Čížek lgt. det. et coll.

Svatý Štěpán, PP Okrouhlá, 49°2'50''N, 18°3'27''E (6974c), 625 m n. m., 5.V.2007, 3 spec., J. Stanovský lgt. et coll., 1 spec. L. Koloničný lgt. et coll., all. L. Koloničný det.; 5.V.2007, 1 spec., L. Koloničný lgt., det. et coll.

Vyškovec, PP Chmelinec, 48°56'25''N, 17°51'16''E (7073c), 435 m n. m., 22.V.2012, 1 spec., O. Konvička lgt. et coll., P. Čížek det.

Korytná, 48°55'8''N, 17°40'3''E (7071d), 525 m n. m., 14.V.2010, 1 spec., O. Konvička lgt. et coll., P. Čížek det.

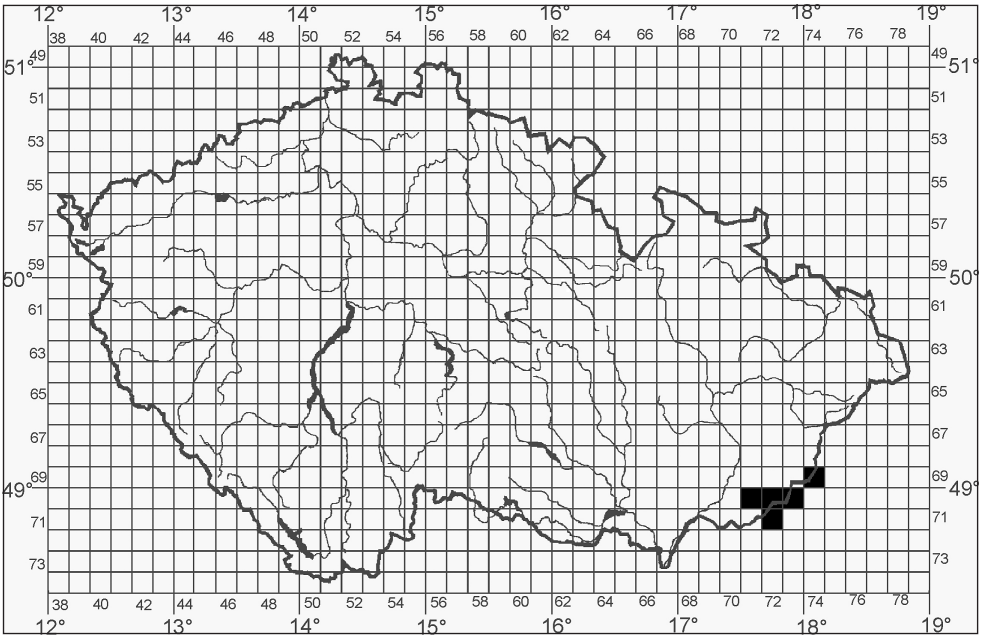

Obr. 1: Rozšíření druhu *Rhagonycha carpathica* v České republice.
Fig. 1: Distribution of Rhagonycha carpathica *in the Czech Republic.*

Lopeník, 48°56'21''N 17°46'11''E (7072d), 655 m n. m., 15.V.2009, 2 spec., P. Kresl lgt., P. Čížek det., coll. NMP.

Lopeník, PP U Zvonice, 48°56'25''N, 17°47'10''E (7072d), 660 m n. m., 19.V.2011, 1 spec., O. Konvička lgt. et coll., P. Čížek det.

Strání, Velká Javořina Mt., (7172a), 900 m n. m., 7.VI.1997, 3 spec., J. Růžička lgt., V. Švihla det., coll. NMP; 7.VI.1997, 1 spec., Kovařík lgt., V. Švihla det., coll. NMP.

Strání, NPR Javorina, 48°51'19''N, 17°39'56''E (7172a), 900 m n. m., 27.V.2012, 4 spec., K. Resl lgt. et coll., P. Čížek det.; 30.V.2012, 26 spec., P. Čížek lgt., det. et coll.

Páteříček *R. carpathica* byl v České republice recentně zjištěn na osmi lokalitách, přičemž jeho rozšíření je omezeno pouze na oblast Bílých Karpat.

Při studiu materiálu bylo mj. zjištěno, že se v NMP nachází i jeden kus *R. carpathica* s lokalizací „Mlýnský p." a datem sběru VII.1974. Přiřadit jednoznačnou lokalizaci je ale nemožné a nelze tak ani určit, ke kterému státu se údaj vztahuje.

Naprostá většina nálezů *R. carpathica* pochází z května a začátku června. Časově se vymyká pouze nedostatečně lokalizovaný údaj s lokalitou „Mlýnský p.", kde je uveden měsíc sběru červenec. Oproti tomu Fleischer A. (1927–1930) uvádí výskyt v červenci a srpnu. Prezentované nálezy pochází z nadmořské výšky 435–900 m n. m.

Ve čtyřech prezentovaných případech se jedná o lokality, kde se alespoň na části plochy vyskytují zachovalá mechová prameniště se suchopýrem (*Eriophorum* sp.). Konkrétně se jedná o lokality Bylničky, PP Chmelinec, Korytná a PP U Zvonice. Ostatní lokality reprezentují zachovalé, druhově bohaté pralesní formace s bylinným podrostem. Pouze na lokalitě Lopeník byl druh nalezen na okraji hospodářského listnatého lesa. Imága druhu byla smýkána z mokřadní vegetace nebo v lesích a jejich okrajích z bylinného podrostu.

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval Liborovi Dvořákovi (Mariánské lázně), Petrovi Kreslovi (Spůle), Petrovi Čížkovi (Žamberk), Jiřímu Stanovskému (Ostra-

Obr. 2: Páteříček *Rhagonycha carpathica* – samec (foto Petr Čížek).
Fig. 2: Soldier beetle Rhagonycha carpathica – *male (photo Petr Čížek).*

Obr. 3: Páteříček *Rhagonycha carpathica* – samice (foto Petr Čížek).
Fig. 3: Soldier beetle Rhagonycha carpathica – *female (photo Petr Čížek).*

va-Výškovice) a Lubošovi Koloničnému (Ostrava) za laskavé poskytnutí údajů a informací o druhu, Jiřímu Vávrovi (Ostrava) a Stanislavu Benediktovi (Plzeň) za připomínky k textu, Vítězslavu Kubáňovi za vyhledání údaje v Národním muzeu. Petrovi Čížkovi děkuji také za poskytnutí fotografií.

LITERATURA

Dahlgren G. (1968): Beiträge zur Kenntnis der Gattung Rhagonycha (Col. Cantharidae). *Entomologische Blätter*, 64: 93–124.

Fleischer A. (1926): Pozoruhodné nálezy brouků v Čsl. republice r. 1926. *Časopis Československé Společnosti Entomologické*, 23: 97–98.

Fleischer A. (1928): Zajímavé nálezy brouků na Moravě a na Slovensku r. 1927. *Časopis Československé Společnosti Entomologické*, 25: 27–28.

Fleischer A. (1927–1930): *Přehled brouků fauny Československé republiky*. Moravské Muzeum Zemské, Brno, 485 pp.

Kazantsev S. & Brancucci M. (2007): Cantharidae, pp. 234–298. In: Löbl I. & Smetana A. (eds): *Catalogue of Palaearctic Coleoptera, Vol. 4: Elateroidea – Derodontoidea – Bostrichoidea – Lymexyloidea – Cleroidea – Cucujoidea*. Apollo Books, Stenstrup, 935 pp.

Konvička O. & Vávra J. (2008): Brouci (Coleoptera), pp. 251–258. In: Jongepierová I. (ed.): *Louky Bílých Karpat. Grasslands of the White Carpathian mountains*. ZO ČSOP Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, 464 pp.

Roubal J. (1936): *Katalog Coleopter (brouků) Slovenska a Podkarpatska, Díl II*. Učená společnost Šafaříkova, Bratislava, 434 pp.

Švihla V. (1993): Cantharidae, pp. 82–83. In: Jelínek J. (ed.): Check-list of Czechoslovak insects 4 (Coleoptera). Seznam Československých brouků. *Folia Heyrovskyana*, Suppl. 1: 3–172.

Švihla V. (1998): Faunistic records from the Czech Republic – 78. Coleoptera: Cantharidae. *Klapalekiana*, 34: 136.

Švihla V. (2005): Cantharoidea (páteříčci), pp. 477–478. In: Farkač J., Král D. & Škorpík M. (eds): *Červený seznam ohrožených druhů České republiky, Bezobratlí*. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.

OBSAH | CONTENTS

Články | Articles

KALNÍKOVÁ Veronika & EREMIÁŠOVÁ Renata: Rozšíření třtiny pobřežní (*Calamagrostis pseudophragmites* /Haller f./ Koeler) na řece Ostravici - - - - - - - - - - - - - - - - - - 3–14

DVOŘÁK Václav & DANČÁK Martin: Historie a současnost výskytu lněnky pyrenejské (*Thesium pyrenaicum* Pourr.) v Moravskoslezských Beskydech a Beskydském podhůří - - 15–19

KOCIÁN Petr & KOCIÁN Jiří: Hledíček dobromyslolistý (*Chaenorhinum origanifolium* /L./ Kostel.) – nový nepůvodní druh v České republice - - - - - - - - - - - - - - - - - - - 20–24

ŠTRBA Peter & GOGOLÁKOVÁ Anna: Snilovské sedlo v Národnom parku Malá Fatra – jedno z najvyššej položených ohnísk výskytu synatropných druhov rastlín v Západných Karpatoch - 25–31

VYBRAL Petr & CULEK Martin: Rozšíření hořce tolitovitého (*Gentiana asclepiadea* L.) v geomorfologickém okrsku Radhošťský hřbet s ohledem na vybrané ekologické faktory 32–50

KLIMENT Ján, JAROLÍMEK Ivan & VALACHOVIČ Milan: Lieskové kroviny severozápadného Slovenska - 51–74

DECKEROVÁ Helena, ŠUHAJ Jiří & POLČÁK Jiří: Výskyt klouzku strakoše (*Suillus variegatus*) na severovýchodní Moravě a ve Slezsku (Česká republika) - - - - - - - - - - - - - - - 75–78

ŠUHAJ Jiří, DECKEROVÁ Helena, JANOTOVÁ Yvona & POLČÁK Jiří: Nálezy vzácné houby šťavnatky březnovky *Hygrophorus marzuolus* ve Slezsku a na severovýchodní Moravě (Česká republika) - 79–85

KONVIČKA Ondřej: Příspěvek k rozšíření páteříčka *Rhagonycha carpathica* Ganglbauer, 1896 v České republice - 86–88

ČERNOCH David, FIALA Libor, SPITZER Lukáš & BENEŠ Jiří: Perleťovec ostružinový (*Brenthis daphne* /Denis & Schiffermüller, 1775/) a soumračník černohnědý (*Heteropterus morpheus* /Pallas, 1771/) – dva nově zjištěné druhy denních motýlů na Vsetínsku - - - - - - - - - 89–93

STANOVSKÝ Jiří & KOLONIČNÝ Lubomír: Výskyt hrotaře *Mordellochroa milleri* Emery, 1876 (Coleoptera, Mordellidae) v Bílých Karpatech - 94–95

KUBÍN Miroslav: První nález škeble asijské (*Sinanodonta woodiana*) na Valašsku (Česká republika) - 96–97

HANEL Lubomír, ANDRESKA Jan & LUSK Stanislav: Historický výskyt hlavatky podunajské (*Hucho hucho*) v povodí Moravy - 98–101

MIKEŠ Václav: Nové nálezy plcha velkého *Glis glis* (Mammalia: Rodentia: Gliridae) v Západních Karpatech - 102–105

Aktuality a Personálie – Currents News and Personals

DANČÁK Martin & TKÁČIKOVÁ Jana: Činnost Moravskoslezské pobočky ČBS v roce 2013 - - - - 106

TKÁČIKOVÁ Jana: Síťové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy - - 109

TRÁVNÍČEK Dušan: Zvířata na Zemi a člověk – nová expozice Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně - 111

Acta Carpathica Occidentalis. Pokyny pro autory - 117

© Muzeum regionu Valašsko, příspěvková organizace, Vsetín
a Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, příspěvková organizace, 2013
ISBN 978-80-87614-18-1 (Muzeum regionu Valašsko, příspěvková organizace. Vsetín)
ISBN 978-80-87130-29-2 (Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, příspěvková organizace. Zlín)
ISSN 1804-2732